

УДК 796.332-029:821](410)(092)Кло
Н40

Невелінг Ельмар

Н40 Юрген Клопп. Біографія / пер. з нім. Євгенія Кузнецова. — К. : Наш формат, 2019. — 344 с. : іл.
ISBN 978-617-7730-69-8 (паперове видання)
ISBN 978-617-7730-70-4 (електронне видання)

Легендарний наставник «Майнца», творець нової історії успіху дортмундської «Боруссії» та харизматичний лідер «Ліверпуля». Усі ці футбольні ролі стосуються однієї людини — Юргена Клоппа. Завдяки чому молодий наставник зміг зробити з кандидата на виліт «Майнца» претендента на Кубок УЄФА? Як йому вдалося повернути «Боруссії» статус чемпіона Бундеслигі? Чому вболівальники «Ліверпуля» запустили спеціальний хештег у твітері на підтримку Клоппа?

У цій книжці журналіст Ельмар Невелінг розповідає про особистість футболіста, становлення легендарного тренера, а також розкриває його ігрову філософію. За допомогою інтерв'ю, цитат і розповідей колег автор описує Юргена Клоппа як запального лідера, що не соромиться емоцій, суворого наставника, який дає завдання навіть на час відпусток, та звичайну людину, котра знайшла справжнє покликання.

УДК 796.332-029:821](410)(092)Кло

Перекладено за виданням: Elmar Neveling. *Jürgen Klopp: Biografie* (Grünwald, Copress, 2017, ISBN 978-3-7679-1223-6).

Літературні редакторки *Ольга Дубчак* та *Вікторія Кравчук*. Коректорка *Алла Кравченко*. Верстальниця *Олена Білохвост*. Технічна редакторка *Ірина Щеліна*. Випускова редакторка *Вікторія Шелест*. Дизайнерка обкладинки та художня редакторка *Оксана Гаджій*. Головна редакторка *Ольга Дубчак*. Відповідальна за випуск *Ілона Замочна*.

Дякуємо за допомогу в підготовці видання *Анатолію Кононову*, *Олександрові Риженку*, *Сергієві Швецю*, *Романові Бебеху*.

Надруковано в Україні видавництвом «Наш формат» у друкарні «Фактор-Друк», вул. Сاراتовська, 51, м. Харків, Україна, 61030. Підписано до друку 26.11.2019. Тираж 1500 прим. Термін придатності необмежений. Замовлення № 9718. ТОВ «НФ», пров. Алли Горської, 5, м. Київ, Україна, 01032, тел. (044) 222-53-49, pub@nashformat.ua. Свідоцтво ДК № 4722 від 19.05.2014. Висновок Держ. сан.-епідем. експертизи № 05.03.02-04/51017 від 16.11.2015.

Документально-художнє видання

ISBN 978-617-7730-69-8 (паперове видання)
ISBN 978-617-7730-70-4 (електронне видання)

Усі права застережено. Alle Rechte vorbehalten
© 2011, 2012, 2013, 2015, 2017 Copress Verlag
in der Stiebner Verlag GmbH, Grünwald
© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання,
оригінал-макет, 2019

Зміст

Вступ	7
Святкування в Дортмунді: триумф Юргена Клоппа	11
Юний гравець Юрген Клопп: «Малий, не в склянки бий, а у ворота!»	17
Підготовка до кар'єри тренера: звичайний гравець	39
Друга тренерська любов: Клопп формує нову ідентичність «Боруссії» (Дортмунд)	75
Перерва: «критичне інтерв'ю» з Арндом Цайглером	149
Тактика гри, тренерська робота та розвиток команди — філософія гри Юргена Клоппа	161
Оце Клопп!	195
Klopp for the Kop: до нових берегів	233
Додатки	327

Вступ

Який парадокс: у 2005 році клуб «Боруссія» (Дортмунд) був на межі розпуску. Йому вдалось утриматися в професійному футболі лише завдяки тому, що інвестори погодились підтримати ідею про цілковиту реструктуризацію клубу. Так він і врятувався, хоча наступними роками довелося працювати в режимі жорсткої економії. Тепер дортмундська «Боруссія» — знову на перших позиціях у німецькому футболі. Спогади про нещодавні успіхи та щасливі обличчя фанів і команди, які разом гучно святкують перемогу 2011 і 2012 років, усе ще яскраві.

Завдяки молодій та успішній команді, що виборює і спортивні, і економічні перемоги, чорно-жовті повертаються в європейський футбол, і з часом їхні позиції лише зміцнюються. «Ще ніколи титул чемпіонів не був таким заслуженим», — в унісон твердили експерти після того, як команда несподівано виграла чемпіонат у 2011 році. Рідко коли футбол викликав таке нестримне захоплення. Футбольні гурмани п'яніли від радості, не стримуючи шалених емоцій. То був хміль без похмілля: у 2012 році «Боруссія» не лише захистила титул чемпіона, а й уперше в історії клубу двічі поспіль виграла Кубок Німеччини, здолавши «Баварію» з рахунком 5:2.

Творцем цієї історії успіху є тренер Юрген Клопп, який за три роки з посередньої команди виростив чемпіона Бундеслиги. Клопп — харизматичний і педантичний тренер, саме про нього спортивний директор «Боруссії» Міхаель Цорк скаже: «То був мій найкращий трансфер». Передусім захоплює шлях до успіху та підхід Клоппа: якщо чемпіонство «Боруссії» у 2002 році було радше передбачуваним наслідком роботи

міжнародних зірок вищого класу (Томаш Росіцкі, Ян Коллер, Марсіо Аморосо), то цього разу до успіху доклалася динамічна команда юних гравців, нагрованих у клубі — наприклад, Маріо Гетце чи Кевін Гросскройц. Така динаміка лише посилила захоплення клубом. Обіймаючи посаду, Клопп пообіцяв «нестримні зміни» й дотримався свого слова.

Настав час ближче познайомитися з Юргеном Клоппом — як з людиною і як з тренером. Що ж вирізняє цю постать, яку люблять не тільки фанати «Боруссії», а й шанувальники спорту в усій країні? Людину, яка в ролі «національного телевізійного тренера» пояснила мільйонам німців, що таке футбол, — простою, доступною всім мовою? Людину, яка в Дортмунді створила цілу епоху, як колись у «Майнці»? Що його надихає, у чому секрет успіхів і як він став геніальним тренером?

На всі запитання дасть відповідь ця книжка, у якій детально розкрито особистість тренера Клоппа, його становлення й підхід до роботи, а також тактичну філософію. У цьому нам допоможуть і розмови з фахівцями, які знають Клоппа зокрема й поза футболом. Ця біографія, розказана поетапно, розкриває не приватне життя Юргена Клоппа, а спортивні та людські якості колишнього гравця та нинішнього наставника з футболу.

Сам Клопп у написанні цієї книжки участі не брав. Ми наводимо слова деяких його колишніх колег, які допомагають нам об'єктивніше поглянути на його вдачу та роботу. При цьому стає очевидно, що поверхнєве кліше «гучномовець Клопп» не охоплює всієї його сутності: його підхід до роботи полягає не лише в цьому.

Книжка окреслює попередні віхи роботи Клоппа й показує його велику любов до гри. Його теперішня особистість формувалась у юності в Глаттені, потім у ролі гравця другої ліги й протягом шістнадцяти років тренерської кар'єри. Це шлях, який він за власним бажанням перервав у 2015 році, після семи насичених років із «Боруссією», щоб узяти перерву і зібратися із силами. Адже невдовзі на нього чекали нові виклики з «Лі-

верпулем»: треба було розбудити «сонного велетня» й знову привести його до успіхів, ставши при цьому першим успішним німецьким тренером в англійській Прем'єр-Лізі.

Юрген Клопп досяг такої тренерської майстерності, яку ще належить осягнути до кінця. Як він сам сказав після успіху у 2011 році, для нього «це наче перемога в одному етапі Тур де Франс». До Тріумфальної арки в Парижі ще достатньо викликів.

Клопп навчився грати у футбол у Глаттені, на півночі Чорного лісу. На межі поля стоїть ялина, якої ніхто не чіпає. Часом м'яч залітає в річку, що біжить поруч. Саме тут Клопп навчився того, що зараз повертає рідному краю.

РОДЖЕР РЕППЛІНГЕР

У Linde

Через прочинені двері ресторану Linde пробивається сонце, у його променях сновигають комахи, які злетілися сюди з річки Глатт, що біжить неподалік, — вона й дала назву містечку. Комахи злітаються, бо тут подають не лише воду, а й пиво та червоне вино. На сонці блищать перечниця та солонка; підлога вкрита візерунками. Гості ресторану беруть приправи до своїх ростбівів та віденських шніцелів, що подаються зі смаженою картоплею та салатом — розміри порцій такі, що легко страву не подужаєш. Я починаю відчувати голод.

На вулиці стоїть кілька пластикових стільців. Там сидять чоловіки із Глаттена, Нойнека та Беффінгена — вони курять і мовчки проводжають день. Ресторан називається Linde*, але коло нього насправді не липи, а дуби. Та яка різниця.

Уже вдома мене переслідують дві мелодії: я чую хрипкий голос Нейла Янга під акустичну гітару, який співає «Sugar Mountain», і голос Брюса Спрінгстіна, котрий оповідає свою історію про «Mansion On The Hill». Мене переповнює стільки почуттів, що я не ладен їх усі передати. Нелегко з ними впоратися, але варто

* З німецької перекладається як «липа». — Прим. пер.

описати, як хтось став тим, ким він є. З плином життя можна забути, як воно було — почуватися ніби вдома, особливо якщо ти став чемпіоном з футболу. Але чемпіони теж сумують за домом.

Готель Schwaben розташований у центрі Глаттена. Звідти я піднявся на гору. Тут завжди треба йти вгору, бо Глаттен, як для села на півночі Чорного лісу, розташований невисоко — на висоті 530 метрів. Тому дітям, які ходять у школу в Дорнштеттені чи у Фройденштадті, треба їхати на велосипеді, а краще — на мопеді чи автобусі. Аби піти в кіно, треба їхати у Фройденштадт, найближчі диско-бари, Barbara's чи Scotch Club, — теж у Фройденштадті, можна поїхати в центр для молоді Juz у Дорнштеттені або ж у Ranch у Нойнеці.

Благородні й вишукані місцеві за столом у ресторані Linde запевняють, що ніколи не були в цих закладах. Там був тільки Гергард Трік, і на питання, що ж там відбувається, він тільки захоплено міняється на обличчі й охає, розмахує руками й знову охає.

Глаттен, витoki

Вода є причиною існування Глаттена, і з води містечко й живе. Glatt походить від старонімецького слова glat або glad, що означає «ясний, блискучий, чистий». Річка Глатт починається в районі Дорнштеттена під назвою Aax, формуючись із річок Еттенбах, Стокербах та Кюбельбах, і тече на південь, потім на схід і зрештою через 37 кілометрів впадає в річку Некар біля Некаргаузена. Уздовж річки розташовуються млини, лісопильні, чинбарні, броварні, станції рафтингу, лісові господарства, які без річки не можуть транспортувати повалені дерева, й усе, що якимось чином пов'язане з водою. На червоно-срібному гербі громади зображене колесо млина з дванадцятьма лопатями.

Латшаріплатц

Мешканці Глаттена, які себе називають Glattener, або глаттмерцями, кажуть на центральну площу Латшаріплатц. Latschari —

це слово алеманського походження. Тут, напроти Schwaben, була броварня, що належала родині матері Юргена Клоппа Лізбет, яка вийшла заміж за кушніра Норберта Клоппа, він приїхав у Глаттен із Дорнгена. Тут на приїжджих кажуть Z'Glatten. Він тоді працював на компанію Fischer-Dübel у Тумлінгені. Артур Фішер, народжений у 1919 році в Тумлінгені, винайшов дюбелі з поліаміду. Ті, хто знав Норберта Клоппа, кажуть, що він був шляхетним чоловіком, хорошим продавцем, був виваженим і ставився з повагою зокрема до дітей, що вражало малого Єнса Гааса, бо в ті часи таке ставлення не було нормою.

На Латшаріплатц є джерело, що впадає в річку Бюргенбах. Тут зустрічається молодь: підлітки жують жуйки, плюють, курять і купуються в річці, де водиться форель. Кидають туди і обгортки, найчастіше від кебабів, які можна купити вже й у Глаттені, а коли підлітки вже зовсім розходяться, то туди летять і пляшки з-під пива. Це такий собі панк. Тут, коло джерела, зустрічаються гравці клубу Глаттен із районної ліги, коли грають не вдома. Приходять сюди й гравці молодіжних команд. Це те ще місце в Глаттені!

Ще тут є пекарня Тріка, яка була тут завжди і де протягом двадцяти п'яти років працював щосуботи Гергард Трік. Тепер пекарнею займається брат Гергарда, котрому вже 62 роки, — вони з братом стримано вітаються. Він останній місцевий пекар у містечку — решта пекарень належить великим мережам. Гергард Трік керує місцевим футбольним клубом. Він не хотів, аби про нього згадували в цьому тексті, тому я перепрошую: лобий Гергарде Трік, не згадати вас для мене було би подібно до смерті.

Гергард Трік ламає ногу

То була субота, 1974 рік. «На мене не розраховуйте», — каже Трік, бо команда Глаттена, знаючи, що в суботу о восьмій він саме працює, просить підвезти її в цей час у Кірн. Водій, із яким попередньо домовлялись, не зміг приїхати. Там має гра-